

24.06.2019

Asia/6

§ 32

Viikin innovaatiokeskittymän kehittäminen

HEL 2019-006179 T 00 01 06

Päätös

Kaupunginhallituksen elinkeinojaosto merkitsi tiedoksi Viikin innovaatiokeskittymäprofiilin selvityksen ja siihen liittyvät kehittämissuunnitelmat sekä suosittaa kampuksen kehittämistä kestävän biotalouden osaamis- ja innovaatiokeskittymänä.

Käsittely

Asian käsittelyn aikana kuultavana oli erityissuunnittelija Ida Björkbacka. Asiantuntija poistui kuulemisensa jälkeen kokouksesta.

Esittelijä

elinkeinojohtaja
Marja-Leena Rinkineva

Lisätiedot

Ida Björkbacka, erityissuunnittelija, puhelin: 25281
ida.bjorkbacka(a)hel.fi
Ari Karjalainen, projektinjohtaja, puhelin: 040 1495473
ari.karjalainen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Viikin innovaatiokeskittymäprofiili 2018
- 2 Viikin innovaatiokeskittymän kehittämisen tiekartta

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Yhteistyökumppanit

Otteen liitteet

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Liite 1

Liite 2

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Postiosoite
PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin
+358 9 310 1641
Faksi
+358 9 655 783

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alv.nro
FI02012566

24.06.2019

Asia/6

Perustelut lyhyesti

Viikin kampusta on tarkoitus kehittää Helsingin kaupungin, Helsingin yliopiston, Senaatti-kiinteistöjen ja Viikin virastojen ja tutkimuslaitosten yhteistyönä kahdella rinnakkaisella prosessilla. Kehittämisen kohteena ovat toisaalta Viikin innovaatiokeskittymän sisällöt ja toimintamallit ja toisaalta Viikin kiinteistöt ja maankäyttö.

Resolute HQ Oy:n laatimassa Viikin innovaatiokeskittymäprofiilin analyysissä esitetään, että Viikin kehittämisen kannalta oleelliset toimijat muodostavat innovaatioallianssin. Allianssin tehtävänä on kehittää ja markkinoida Viikin innovaatiokeskittymää ja ekosysteemiä, muodostaa jatkumo tutkimuksesta ja opetuksesta tuote- ja palveluaihioiden kehittämiseen, testaukseen ja edelleen kaupallistamiseen ja edistää Viikin toimijoiden yritys yhteistyötä. Innovaatioallianssin lisäksi esitetään, että perustetaan Viikin kampusneuvottelukunta koordinoimaan alueen keskeisten toimijoiden yhteistyötä.

Toimenpiteillä voidaan edistää Viikin kehittymistä kestäväen biotalouden osaamis- ja innovaatiokeskittymänä ja vauhdittaa kestävien ja ilmasto- myönteisten tuote- ja palveluinnovaatioiden syntyä ja kaupallistamista. Tämä puolestaan voi kasvattaa näihin perustuvaa työllisyyttä, yritys- toimintaa ja jo vakiintuneen yritystoiminnan laajentumista sekä rakentaa myönteistä, vetovoimaista brändiä Viikille.

Viikin kampus

Viikin kampus on Helsingin yliopiston biotieteiden, maa- ja metsätaloustieteiden sekä farmasian ja eläinlääketieteen opetuksen ja tutkimuksen keskittymä, jossa työskentelee lähes 1900 ihmistä, ja opiskelijoita kampuksella on yli 6000. Kampusalueella toimii yliopiston neljän tiedekunnan ja Biotekniikan instituutin lisäksi Suomen ympäristökeskus, Luonnonvarakeskus ja Ruokavirasto.

Viikin kampuksen kansainvälisesti korkeatasoinen tutkimus ulottuu elämän molekyylirakenteista suuriin ekosysteemeihin ja ilmastonmuutoksen, kestäväen kehityksen, ruuan ja energian tuotannon sekä uusien kemian- ja lääketeollisuuden materiaalien ja metsätiedon hyödyntämisen ajankohtaisiin globaaleihin kysymyksiin. Viikin kampuksella on seitsemän Suomen Akatemian huippuyksikköä ja neljä Akatemiaprofessoria.

Helsingin yliopistolla tehdään noin 100 keksintöilmoitusta vuodessa, joista noin kolmasosa tulee Viikin kampukselta. Viikkiin kohdistuu kolmasosa, eli noin 70 miljoonaa euroa Helsingin yliopiston saamasta täydentävästä tutkimusrahoituksesta. Tästä noin 13 miljoonaa euroa tulee liiketoiminnasta, kuten yliopiston tilaustutkimuksesta ja yhteistutkimuk-

sista. Kampuksella sijaitsee myös kaupungin ja yliopiston rahoittaman rittäjyyttä edistävän Helsinki Think Companyn toimipiste, jossa viime vuonna oli yli 6000 kävijää ja joka on tukenut kymmenien opiskelijalähtöisten yritysten ja tiimien kehitystä.

Viikin alueen kehittäminen

Viikin alue on profiloitunut ekologisten teemojen mukaisesti (Eko-Viikki) ja siellä asuu nyt noin 10 000 helsinkiläistä. Alueen saavutettavuus ja vetovoima paranevat tulevaisuudessa Keilaniemestä Itäkeskukseen kulkevan Raide-Jokerin myötä sekä myöhemmin mahdollisesti myös Viikki-Malmi pikaraitiotieyhteyden ansiosta. Yleiskaava mahdollistaa alueelle täydennysrakentamista. Viikissä on myös runsaasti kehittämispotentiaalia Yliopistokiinteistöjen, Senaatti-kiinteistöjen ja kaupungin omistamilla mailla.

Viikin alueen vetovoimatekijänä pidetään sen toiminnallista elävöittämistä ja urbaniteetin lisäämistä. Tutkimus- ja elinkeinotoiminnan lisäksi alueelle on suunnitteilla uusia työtä ja asumista sekoittavia korttelialueita, joiden myötä alueen houkuttelevuus työskentely- ja asuinympäristönä kasvaa vaihtoehtojen lisääntyessä sekä uusien palveluiden ja harrastusmahdollisuuksien muodossa.

Viikin alue kuuluu nykyisin Raide-Jokerin aluerakentamisprojektiin Helsingin kaupungilla. Raide-Jokerin varrella olevia alueita kehitetään kaupunkimaisempaan suuntaan ja muun muassa raideliikenteen vaihtoisemille Oulunkylään ja Itäkeskukseen tulee merkittävästi uusia asuntoja ja palveluita. Allianssi rakentaa Raide-Jokerin raitainfraa Viikissä vuosina 2019-2023.

Innovaatiokeskittymäprofiili ja esitetyt kehittämistoimenpiteet

Helsingin yliopisto, Helsingin kaupunki, Senaatti-kiinteistöt ja Luonnonvarakeskus tilasivat syksyllä 2018 Resolute HQ Oy:ltä Viikin kampuksen innovaatiokeskittymäprofiiliselvityksen (liite 1) ja keväällä 2019 toiminnan kehittämisen tiekartan (liite 2).

Selvityksen mukaan Viikissä toimii Suomen merkittävin 'Green Bio Life' eli kestävän biotalouden tutkimuksen osaamiskeskittymä, mutta kampuksen innovaatiopotentiaalia ei hyödynnetä täysimääräisesti. Viikin Innovaatiotoimijoiden välisiä suhteita ei selvityksen mukaan kehitetä systemaattisesti, tutkimuksesta ei synny niin paljon liiketoimintaa kuin voisi ja kampuksen ekosysteemi ei riittävällä tavalla tue yritysten osallistumista tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaan tai houkuttele alueelle bio-alan yrityksiä.

Tiekartassa esitettiin seuraavia kehittämistoimenpiteitä:

1. Viikin avaintoimijoiden kampusneuvottelukunnan perustaminen
2. Viikin innovaatioallianssin perustaminen ja allianssijohtajan rekrytointi ja sen puitteissa
 - yhteisohjelma- ja alustakoordinaatiosta sopiminen ja temaattisten innovaatio-ohjelmien ja -alustojen synnyttäminen.
 - valittujen tutkimusympäristöjen, -alustojen ja -infrastruktuurien yhteiskäyttömallin synnyttäminen sekä pidemmällä aikavälillä alueen innovaatioyhteistyötä tukevan jaetun tila- ja palvelusuunnitelman kehitys.
 - Viikin yritysfoorumin perustaminen yritys yhteistyön kehitysalustaksi.
 - Viikin yrityspalvelukokonaisuuden suunnittelu ja toteutus.
3. Yrittäjyyskoulutuskokonaisuuden suunnittelu ja toteutus (yliopiston tehtävä)

Visio ja Viikin innovaatioallianssin perustaminen

Alustavana visiona on kehittää Viikin kampuksesta globaalisti ainutlaatuinen kestävä biotalouden osaamis- ja innovaatiokeskittymä. Vision mukaan Bio-Viikki perustuu huippututkimukseen, avoimeen innovaatioekosysteemiin ja tiiviiseen yritys yhteistyöhön ja siellä syntyy osaamista, liiketoimintaa ja uusia tuotteita, palveluita ja ratkaisuja kotimaisille ja globaaleille markkinoille.

Vision saavuttamiseksi ja edellä esitettyjen toimenpiteiden toteuttamiseksi valmistellaan Viikin avaintoimijoiden kampusneuvottelukunta ja innovaatioallianssi. Innovaatioallianssin puitteissa on tarkoitus perustaa koordinaatioyksikkö, johon rekrytoidaan innovaatiojohtaja ja kaksi työntekijää. Alustavan suunnitelman mukaan innovaatioallianssi käynnistetään ja vakiinnutetaan jaksolla 2020-2023.

Innovaatioallianssin koordinaatioyksikkö vastaa kampuksen kehittämistä avoimena innovaatioympäristönä sekä tukee kampuksen toimijoiden ja yritysten välistä yhteistyötä. Tavoitteena on muodostaa Viikille vahva toimintamalli ja brändi, joka houkuttelee ja synnyttää yritystoimintaa tukeutuen kampuksen tutkimukseen ja opetukseen.

Allianssin ja koordinaatioyksikön arvioidut vuosikustannukset ovat kokonaisuudessaan noin 500 000 euroa. Alustavasti käytyjen keskustelujen perusteella Helsingin kaupunki ja Helsingin yliopisto voisivat toimia päärahoittajina ja muut Viikin avaintoimijat kutsuttaisiin mukaan pienemmällä rahoitusosuuksilla. Helsingin kaupungin rahoitusosuus suunnitellaan haettavan innovaatorahastosta.

Hyödyt Helsingin kaupungille

Kaupunkistrategian 2017-2021 mukaan kaupunki tekee tiivistä yhteistyötä pääkaupunkiseudun yliopistojen, korkeakoulujen ja opiskelijaverkoston kanssa edistääkseen kansainvälisen tason opetuksen ja tutki-

24.06.2019

Asia/6

muksen edellytyksiä sekä kaupungin strategisia päämääriä. Lisäksi Helsinki muodostaa alustan esimerkiksi yritys- ja tutkimustoiminnan pilotointihankkeille ja uutta luovalle elinkeinotoiminnalle.

Bio- ja ympäristöalan ja uusiutuvien luonnonvarojen kestävän käytön tutkimuksen merkitys korostuu ilmastonmuutoksen ja sen vaikutusten hallinnassa ja ratkaisut vaativat uusia tutkimuksesta kumpuavia innovaatioita ja alalla. Kestävästä biotaloudesta on kehittynyt nopeasti kasvava liiketoimintasektori samalla, kun teknologinen kehitys avaa lisää mahdollisuuksia tiedon tuottamiseen ja hyödyntämiseen.

Viikin innovaatioallianssin kautta on mahdollista vahvistaa, tehostaa ja laajentaa Viikin kehittämis- ja innovaatiotoimintaa ja se tukee siten sekä Viikin alueen kehittymistä, että Helsingin ja Suomen kilpailukykyä laajemmin. Vastaavaa kehittämismallia on rakennettu Health Capital Helsinki (HCH) -hankkeen puitteissa terveysteknologia-alojen edistämiseksi Meilahden kampuksella. Viikin innovaatioallianssin ja HCH:n tulisi tehdä läheistä yhteistyötä.

Päätösvalta

Hallintosäännön 8 luvun 2 §:n mukaan kaupunginhallituksen elinkeinojaoston tehtävänä on muun muassa päättää korkeakoulujen kanssa tehtävän yhteistyön periaatteista ja seurata niiden toteutumista.

Elinkeinojaoston kokouksessa asiaa esittelee erityissuunnittelija Ida Björkbacka.

Esittelijä

elinkeinojohtaja
Marja-Leena Rinkineva

Lisätiedot

Ida Björkbacka, erityissuunnittelija, puhelin: 25281
ida.bjorkbacka(a)hel.fi
Ari Karjalainen, projektinjohtaja, puhelin: 040 1495473
ari.karjalainen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Viikin innovaatiokeskittymäprofiili 2018
- 2 Viikin innovaatiokeskittymän kehittämisen tiekartta

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Otteen liitteet

Postiosoite
PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin
+358 9 310 1641
Faksi
+358 9 655 783

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alv.nro
FI02012566

24.06.2019

Asia/6

Yhteistyökumppanit

Esitysteksti

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Liite 1

Liite 2

Tiedoksi

Kaupunginkanslia
Kaupunkiympäristön toimiala

Postiosoite

PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566